

M. A. Akşit Koleksiyonundan

Bölüm 2

7

Birey Hakkı olan kültüründe geri göç boyutu

Returning Home migration at Civil Liberties, Right to Individual, original place, Culture

M Arif AKŞİT**

*Geri dönüş göçünün temel oluşumu birey hakları tanımlanması ve toplumun kabulü ile olmaktadır, hangi kültürde olursa olsun, mutlaka bu ilkenin izleri olur.

** Prof. Dr. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Neonatoloji Bilim Dalı, Pediatri Genetik

xx

Bir insan kendi kişiliğinin kabul edildiği, dikkat ve özen gösterildiği yerde bulunmak ve yaşamak ister. Bu duruma gelmesi, kişilik, benlik kazanması ile olasıdır. Bir asker kendini komuta boyutu verilmesi ile bulabilir ama birden paniğe kapılması ve sorumluluk duydukları ile perişanlık hissedebilir. Bunun anlamı daha önceden kişilik boyutu, çocukluktan beri yapılanmalıdır.

Suriye gerçeğinde olduğu gibi, bir zulümden kaçanlar, bir ülkeye sığındığında onları esir ve köle gibi değil, bir insan gibi bir boyut ile karşılanmaları. Aynı zamanda onları istemeyenlerin serbest konuşmaları, itirazları ile kalmalarına müsaade edilmesi bir benlik oluşumunu sağlamaktadır.

Sonuçta bir farklı kültürel boyut, Birey Hakları Kültürünü tanımak ötesinde kendilerini bu yapıda oluşturmuşlardır. Artık geri dönen farklı kültürdeki kendileridir.

İnanç boyutu Birey Hakları, Kul Hakkı üzerinde de olunca, farkındalık yaşamakta, algının olgunun önüne geçtiği, farklı bir yapıyı da benimseme ötesi, içinde hissetmektedirler. Türkiye yönetiminde olanların 20 yıldan uzun süre iktidarda kalmalarının, seçimin ekseriyet ile olması ile bir ülkenin yapısının da değiştiği anlamındadır. Kanunilik ilkesinin Selçuk ve Osmanlı'da da olması ile, bir jüri, toplum görüşü değil, kanunların olması ile yönetilmenin farklı olduğu ve dikta yapısının da önünde engel olmasını algılamışlardır. Kıyas ve yorum yasağı olması ile, düzenlemelere göre değil, yasal kanunlara göre ceza yaklaşımı da önemlidir. Kanun çıktıktan sonra etkin olması da her yasanın yargı denetiminden geçmesi ile, uygulama ancak üçlü nizamın birliğini gerekli kılar. Bunlar: yasama, yönetim ve yargıdır. Yasama, iktidar ben istediğimi yaparım diyemez ve dikta da oluşamaz denilebilir.

Toplumda huzur ve düzenin oluşması yaklaşımında ilk alınan ilke düzenin korunması değil, TCK belirtildiği gibi kişi hak ve özgürlüğünün ilk planda olması ve düzenin de bu yapı içinde olması önemli ve toplumu yapılandıran olmaktadır.

Sevgi ve insanlıkta olmak demek, birey hakkı, kul hakkını gözetmek ve uygulamak ile olasıdır. Bu yapı aktif uygulanması ile Suriye’de düzen kurulabilecektir. Diğer kültürel yapılar geçici ve yerel etkindir. Globalleşen yapı da artık bunun bilincinde olduğu gözlenmektedir. Türkiye geçirdiği politik ve darbeler ile olgunlaşmış, bazı kesimlerin iktidar kaygısı ile bu düzen değişmeli denilse bile, bunu izleyen toplum onları azınlıkta tutmaktadırlar.

Basit olarak başörtüsü bir simge olmuştur, Kuran ayeti temelde örtünün demekte, bunun fiziksel değil soyut olduğu da ifade edilebilir ama bireyin kendi rızasını göstermektedir. Daha önce zorlama ile bir kültürel yapı ve inanç iken, bu bireysel tercih denilerek Birey Hakları simgesi boyutuna taşınmıştır.

Özet

Birey Hakkı olan kültüründe geri göç boyutu

Amaç: Bir yere giden kişi kendisini götürmektedir, kendi farkındalığında, kendi kişilik boyutunu algılaması önemlidir. Bu Makale ile bireysellik konusunda bir değerlendirme yapılmaktadır.

Dayanaklar/Kaynaklar: Kaynaklar temelinde irdeleme yapılmaktadır. Kaynakların İngilizce sunulması ve olduğu gibi verilmesi ile doğrudan düzenleme yapılmadan, geniş anlamda irdeleme olanağı olmasını sağlamak açısından öne alınmıştır. Yorumlar Yazara aittir.

Giriş: Öncelikle kendimizi tanımak, yeteneklerimizi saptamak, kişilik boyutu ile, bireyselliği fark etmek önemlidir. Hastalıklar konusuna girilmeden, irdeleme yapılmaktadır. Başlıca konular: birey olarak kendimiz, kendi algılarımız, bilinç durumu, gerçek benlik ile yalancı benlik boyutu, kendini irdelemek, değerlendirmek, kendine özet olarak bakışlar, toplumun koydukları kurallar, belirli sayıda iyilikler, ölümcül günahlar, kişilik tanımlama politikası, farkındalık nedir gibi hususlar kaynaklar ile irdelenmektedir.

Hukuk, haklar demektir, yazılı kanun ile saptanmadıkça, suç tanımına girmemelidir. Ortak akıl, jüri yaklaşımı adalet değil, toplum kuralını işletir. Birçok inançta söylenen gerçekte suç/günah olamaz. Olumsuz olan boyutlar ile bir kişilik irdelemesi yapılmaktadır.

Genel Yaklaşım: Her birey farklıdır, kendi kişisel hakları vardır, bu Kamu, Kurum ve kuruluşlardan da korunmalıdır. Ancak bazı gruplar, tarikatlar koydukları kendilerine göre kurallar ile bir sanal yapı oluştururlar ve kişileri zorlarlar. Dinde, inançta zorlama olmamasına karşın, grup oluşması için öngörülür.

Başlıca boyutlar: Kaynaklar temelinde kişilik ve benlik irdelenmektedir.

Yaklaşım: Yaşamamızda her an ve her zaman farklı bir güne uyanırız, bir nevi göç durumunda olup, şahitlerde biz olmaktadır.

Sonuç ve Yorum: Her gün bir yaşama başlıyorsak, bir nevi göç olup, benlik yanımızda ise, benlik konusu irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göçte; benlik, kişilik, farkındalık boyutu

Outline

Returning Home migration at Civil Liberties, Right to Individual Culture

AIM: If you go to somewhere, the place is differing, thus, you are, yourself is the one being with you. Awareness of the personality is the concept, as evaluated in this Article.

Grounding Aspects: The Author makes the evaluation upon the references, as given directly in English, as noticed the exact indications, for wider evaluation can be confirmed.

Introduction: Primarily, for exact result, we must confirm ourselves, our behavior, effectivity, as a personality awareness. Thus, the main subjects are, our own personality individualism, not considered the diseases, self-awareness, myself, self-perception, self-consciousness, true and false self, self-assessment, outline of self, and some virtues as: nine noble virtues, seven virtues, seven death penalty, in order to self-efficiency, personal identity, right to personal identity, identity politics, awareness, being in law, as improper situations behaviors.

Thus, justice is not common sense, regulation cannot be in punishment facts, so, if not written on law, people has right to do.

General Considerations: Each personal has civil liberties, has right to do, even justice must save and protect form governmental an institutional factor to a person, individually. By making regulations, for pressures and being close together is not on law.

Proceeding: Under references, the individuality is discussed.

Notions and Conclusion: Each morning we wake up a different but similar place, so it is a migration, thus, we are the witness, so personality and individualism must be on fact and aware of this. We bring ourselves too, at everywhere.

Key Words: Individualism, personal identify, aware of ourselves.

Giriş

Kul Hakkı/Birey Hakları öncelikle kanunlarda tanımlanmalıdır ki yaklaşımlar Mahkemelerde buna göre irdelenmelidir.

Jüri, ortak akıl ve buna göre mahkemeler karar verirse, toplumun etkisi belirgindir. Nitekim bazı örnekler, zenciği öldüren polis suçu bulunmaması gibi durumlar bunu açık ortaya koymaktadır.

Kanunilik¹

Amaçta önemli maddeler 1) İlk madde kişi hak ve özgürlükleridir ve yasa 2005 yılında yürürlükte olmuştur 2) Barışı korumak ve suçu önlemektir. Ceza Kanununun amacı: Madde 1- (1) Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

Kanunda açıkça suç sayılmalıdır, kıyas ve yorum yasaktır. Ayrıca düzenlemeler de kanun sayılmamaktadır. Suçta ve cezada kanunilik ilkesi: Madde 2- (1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz.

(2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.

(3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

Eşitlik her boyutta vardır ve bir ayrıcalık tanınmamaktadır. Milletvekili sadece Meclis onayı olursa yargılanır, suçu silinmez ve kürsü dokunulmazlığı, serbest fikir beyanı için vardır. Adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi: Madde 3- (1) Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur.

(2) Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınamaz.

Ben bilmiyordum denilemez, zarar ve zulüm belirgindir denilmektedir. Mahkemeler birey ile suçun bağlantısını ve derecesini koyarak ceza verir. Kanunun bağlayıcılığı:

Madde 4- (1) Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.

Bu maddeler Anayasada gibi tüm hukuk sistematüğını de içine almaktadır. Özel kanunlarla ilişki: Madde 5- (1) Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır.

Hâkimin Karar verme yöntemi ¹

Hâkim karar verirken somut verilere bakmalı, kanıta dayalı olarak suçu netleştirmelidir. Olası ve muhtemel, zaten suçlu görünüyor, başka kişi yok veya kanaat veya jüri/toplum, medya böyle görüyor diyemez. Verirse de üst mahkemeler ve onama, Yargıtay geri çevirir.

Ayrıca ilk seferde en alt cezayı taktir etmelidir.

Cezanın belirlenmesi: MADDE 61.- (1) Hâkim, somut olayda;

- Suçun işleniş biçimini,
- Suçun işlenmesinde kullanılan araçları,
- Suçun işlendiği zaman ve yeri,
- Suçun konusunun önem ve değerini,
- Meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını,
- Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını,
- Failin güttüğü amaç ve saiki,

Göz önünde bulundurarak, işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler.

Ekber ile Ehad farkı^{2,3}

Allah Ekber denir, ancak bu kelime Kuranda yoktur. Ehad, Samet vardır.

La-İlah tanrı, ilah yoktur dedikten sonra olmayan Allaktan başkayı eklerler ve onu tanrı yaparlar.

Kimsenin inancına karışmayız, biz bilemeyiz ama söyleve göre baktığımızısa, İlla Allah demek, Yaratan ve yaratılış boyu aklımıza gelir.

Bir kişi elini ateşe tutarsa yakar, dua etmek önlemez. Dua tedbir almaktır, maşa kullanmaktır. Ancak bazı kişilerin eli yanmıyorsa mutlaka elinde bir izolatör, eldiven vardır. Yanan ateş değil ışık olabilir.

Ateş üstünde yürüyenler denince, soğutulmuş odunlardır ve ısıları düşüktür ve ayrıca ayakları kösele gibi olmuştur, kalınlaşmış ve ölü tabaka vardır.

Yapan eder diye Kanun Ayetinin Suriye’de olanlara bakınca doğru ve gerçek olduğu anlaşılıyor. Oturduğu yerde otursa idi, zenginlik içinde olurdu, zulüm yapınca başına gelenler ortada.

Korkun, Korunun Farkı

2/200: (Ey iman edenler, sabredin ve sabırda yarışın, (sınırlarda) nöbetleşin. Allah'tan korkun. Umulur ki kurtulursunuz)

Eyleme Karşılık hemen olmayabilir^{2,3}

Elin hemen yanarken, iyileşmesi geç olur, bir ceza uzun sürer.

Kuran Ayeti olarak: **35/45:** (Eğer Allâh, insanlara, yaptıklarının getirisini anında yaşatmayı dileseydi yeryüzünde hiçbir DABBE (insan bedenini sağ) bırakmazdı! Ne var ki onları (bedenli yaşamlarını) takdir edilmiş bir ömrün sonuna kadar tehir ediyor. Onların ecelleri geldiğinde (dünyada işleri biter)! Muhakkak ki Allâh Esmâ'sıyla kullarının varlığında olarak Basıyr'dir)

YORUM: Af dileme ve geri dönme için bir zaman verilmektedir. Biyolojide de bir sürç içinde insan olmaktadır. İnsan hasta olunca COVİD bir bulaşı göstermektedir ve iyileşme sizin maruz kalmanıza ve bünye direnci ile ilintilidir. Dua sakınma ve korunma olmalıdır.

3/125: (Evet, eğer sabrederseniz, sakınırsanız ve onlar da aniden üstünüze çullanıverirlerse, Rabbiniz size meleklerden nişanlı beş bin kişiyle yardım ulaştıracaktır.)

3/142: (Yoksa siz, Allah, içinizden cihat edenleri belirtip-ayırt etmeden ve sabredenleri de belirtip-ayırt etmeden cennete gireceğinizi mi sandınız?)

10/109: (Sana vahyolunana uy ve Allah hükmünü verinceye kadar sabret. O, hükmedenlerin en hayırlısıdır)

YORUM: Bize düşen müdafaadır, buna hazırlıklı olmalıyız. Sabır eli kolu bağlı olmak değildir. Dua da yaratılışa göre hazırlanmadır.

Zaman süreci ceza olmayacağı anlamı taşımaz.

Mucizeler

Mucize diye değil, olağan üstü tabiat olayı diye bakmak gerekir.

- İsa canlandırma yapıyormuş, ben binin üzerinde yaptım, prematüreleri yaşama döndürdüm.
  - Uçak yapmış, bizde kâğıttan uçak yapıyor ve model uçak uçurdum. Bilgi verildi öyle uçtu deniliyor.
- Musa gölge oyunu yapmış, yer değiştirmiş, ışığı arkaya almış ve gölge uzamış iken yapmış.
  - Musa Tsunami yapmış, tarihte bir zamanlar orada Tsunami olduğu belirtiliyor.
- Resul Muhammed yapmamış denir, ayı bölmüş gibi olanlar uydurma denir ve bu ışık yanılması olarak biz yapmaktayız. Güneş tutulma zamanında bak ve güneşi kaybet.

Mucize yapmak istiyorsan, bilime dayanarak el çabukluğu yapman gerekir.

İlkokulda büyü, sihir yoktur diye bir meşhur sihirbazı çağırdılar, ben model oldum, karnımdan su çıkardı, bize gösterdi, karındaki bir torbadan sonda ile su akıtıyordu. Bunu açık yaptı ama çocuklar bunu algılamak istemediler, bizim karnımızı, göbeğimizi yokladılar. Müdüriyet bu nedenle daha sonraki gösterimleri iptal etti, çünkü geçek dışına inanmışlardı, bizler hariç.

Suriye Gerçeği

Suriye temelde çatışmalar olsa bile İslam üzere olması ve Kuran temelli ilkeler ve yasalar oluşmalıdır.

Hadis Kuranı Resul/Elçilerin daha önce olduğu gibi halka iletmiş söz demektir. *De ki* ifadesinde olduğu gibi söylemesi söylenenler olmaktadır. Bu doğrudan bireye yapılmaktadır ki birey rıza ve sorumluluğunu kendisi oluştursun.

Topluluklar kendi görüşleri için yaklaşım yaptıkları görülmektedir. Gerçekte ise Kuran kul hakkı ve bireyin haklarının gözetilmesini öngörmektedir.

Bu makalede de Kuran temelli birey hakları konusu işlenecektir.

Çelişki denilen noktalar gerçekte tercüme yaklaşımındaki hata/farklılıktan olmaktadır. Bu konu da öncelikle vurgulanmaktadır.

Kuran da kanunilik gibi *Faile değil, Fiile bak* esası üzerindedir.

Kurandaki Kul Hakkı ^{2,3}

Kuranda Kul Hakkı teması ile olan ayetler yanında, hak olarak kabul edilen konularda da ayetler olması ve muhtaçlara haklarının verilmesi ile zengin olanların da topluma zekât ve benzeri yaklaşımlarda bulunması öngörülmektedir.

Resul ölünce ilk çıkan isyan Kurandaki zekât konusu olmuştur. İhtiyaçtan fazlasını verin yaklaşımı yerine %2,5 oran (1/40) kural olarak konması ile isyan yatışmıştır. Bu durumda bize Kuran değil toplum istediği gibi yorumlaması ile sistem bozulduğu anlaşılmaktadır. Daha sonra 150 yıl sonra Peygamber diyerek Kuranda Elçi/Resul derken, dine katkı olarak eklenen sözlerinin esas alınması da bir farklılıkları yaratmış ve bu Kul Haklarının zedelenmesi ile diktaya ve sosyal sınıflara, eşitsizlik boyutuna kapılar açmıştır.

Peygamber mitolojik olarak mucizeler getirdiği ifade edilir. Gerçekten mucize denilenlerin bilimsel boyutu ortadadır. Örneğin; Musa mucizelerinde Tsunami olduğu tarih kayıtlarında geçmektedir gibi.

Kuranda Kul Hakkı ile olan Ayetler

İnternette sorgulanınca bulunanlar (www.ihsanveislam.com)⁴ aşağıda sıralanmaktadır. Değerlendirme daha sonra yapılacaktır.

- **2/83** (Sizden başkalarının hakkını verin ve yüz çevirmeyin: *Hani İsrailoğullarından söz almıştık; Allâh gayrını var kabul edip ona tapınmayın, ana-babanızın hakkını verin, yakınlarınıza, yetimlere, yoksullara ihsanda bulunun; insanlara güzel (Hakk'a erdirici) sözler söyleyin; namazı ikame edip zekâtı verin. (Onlardaki namaz ve zekât İslâm'dakinden farklıydı.) Ancak bundan sonra, biranız hariç, yüz çevirdiniz ve hâlâ da çevirmekte devam ediyorsunuz.*), **2/177** (Birçok kişiyi doğrudan koruyun, gözetin demektir: *Vecihlerinizi (yüzünüzü veya şuurunuzu) doğuya veya batıya (varlığın hakikati veya sistem bilgisine) çevirmeniz BİRR (işin hakikatini yaşamak) değildir. Asıl BİRR, "B" işareti anlamıyla Allâh'a iman edip, gelecekte yaşanacak sürece, melâikeye (algılanıp fark edilemeyen varlığın hakikati olan Allâh Esmâ'sının kuvvelerine), Kitaba (varlığın hakikati ve Sünnetullâh), Nebilere iman eden; Allâh sevgisiyle malı, akrabaya, yetimlere, miskinlere, yolda kalmışlara (yuvasından - vatanından ayrı düşmüş), yardım isteyenlere, kölelikten kurtarmaya veren; salâtı ikame eden (Allâh'a yönelişinin bilfiil hakkını veren); zekâtını veren (Allah'ın bağışladığından bir kısmını karşılıksız paylaşan); söz verdiğinde sözünde duran; sıkıntı, hastalık ve şiddete maruz kaldığında buna dayanandır. İşte bunlar sadıklar ve korunanlardır.*), **2/188** (Mallarınızı hak edişe göre paylaşarak yiyin: *Mallarımızı, aranızda, gerçeklerle bağdaşmayan şekilde yemeyin. Ve bilip durduğunuz hâlde insanların mallarından haksız yere yemek için hükmedicilere koşmayın.*), **2/216** (Hoşunuza gitmese de mücadele etmek sizin göreviniz olmuştur: *Hoşunuza gitmediği hâlde, savaş üzerinize hükmolun. Sizin için hayır olan bir şeyden hoşlanmayabilir; sizin için şer olan bir şeyi sevebilirsiniz. Allâh bilir, ne var ki siz bilmezsiniz*)

- **4/2** (Yetimlere haklarının verilmesi ve nefisin taleplerinin pislik olduğu vurgusu vardır: *Yetimlere mallarını verin; (hakikatinizin) temizliğini (nefsaniyetin) pislğine değiştirmeyin. Onların mallarını, mallarınıza karıştırarak yemeyin. Muhakkak ki o çok büyük suçtur*), **4/3** (Yetimler de hakları vardır eş olarak bile alınabilir: *Eğer yetimler (kadınlar) konusunda haklarını vermede korkunuz yoksa, o zaman sizin için temiz olan (şirk ehli olmayan) kadınlardan ikişer, üçer, dörder nikâhlayın. Eğer (aralarında) adaletle davranamayacağınızdan korkarsanız, o zaman bir tane ile veya ellerinizin maliki ile (yetinin). (Nikâhsız {evlilik anlaşmasız} birlikte yaşamayın.) Zulmetmemeniz için bu en ehven olanıdır.*), **4/6** (Yetimler gözetilmeli ve hakları korunup, gözetilmelidir: *Yetimleri nikâhlanabilecekleri yaşa gelene kadar gözetip deneyin. şayet onların olgunlaştığını gözlerseniz, mallarını kendilerine teslim edin. Onlar büyüyünce mallarına sahip olacaklar diye, acele edip mallarını israf etmeyin. Zengin olan iffetli davransın (yetim malını yemekten uzak dursun). Yoksul olan ise, ondan örfte olan kadarıyla (haddi aşmadan) yararlansın. Mallarını kendilerine iade ederken de şahit bulundurun (yaptıklarınızın değerlendirilmesi için). Hakikatiniz olan Allâh Esmâ'sından Hasibe isminin özelliği size yeterlidir*), **4/8** (Mirasta olmasa bile yakınlarla pay ayrılmalıdır: *Mirasın paylaştırılması sırasında (miras hakkı bulunmayan) akrabalar, yetimler ve yoksullar da orada bulunuyorlarsa, onlara da az bir şey verip gönüllerini hoş edin.*), **4/9** (Arkada bırakılanlar endişe duymayacak pozisyonda tutulmalıdır: *Arkalarında, kendilerini koruyamayacak çocuklar bıraktıkları takdirde, onlar için nasıl endişelenecek olurlarsa, öylece endişe duysunlar Allah'tan. Allah'tan korksunlar ve mertçe doğruyu konuşsunlar*), **4/10** (Yetim malı yiyen ateş yemektedir: *Yetimlerin mallarını haksız olarak yiyenler var ya, onlar karınlarını ateşle doldurmuş olurlar! Alevli ateşe sokulacaklardır*), **4/29** (Mallar anlaşma ile bile olsa, ziyan edilmemelidir: *Ey iman edenler, mallarınızı aranızda karşlıklı anlaşmaya dayanan ticaret yoluyla bile olsa bâtil olarak (meşru olmayan gerekeçlerle) yemeyin. Nefslerinizi (yanlış işler yaparak) katletmeyin. Muhakkak Allâh varlığınızı meydana getiren Esmâ'sıyla Rahım'dır*), **4/36** (Kibirilenilmez ve varlıklar paylaşılır: *Allâh'a kulluk edin ve hakikatiniz olana hiçbir şeyi şirk koşmayın (hiçbir varlığa tanrılık pâyesi vermeyin)! Ana-babanıza, yakınlarınıza, yetimlere, yoksullara, yakın komşulara ve uzak komşulara, yol arkadaşınıza, yolda kalmışlara ve eliniz altındakilere ihsanda bulunun. Muhakkak Allâh kibirilenip övünenleri sevmez*), **4/127** (Kadınlara da kendilerine göre özel, ayrıcalıklı hakları vardır: *Kadınlar hakkında senden, haklara dair açıklama istiyorlar... De ki: "Onlarla ilgili hükümler hakkında açıklamayı size Allâh veriyor!" Onlar için yazılmış hakları kendilerine vermediğiniz ve (üstelik) kendileriyle nikâhlamaya (evlenmeye) rağbet ettiğiniz yetim kızlar ile zor durumdaki çocuklara ve bir de yetimlere adaleti ikame etmeniz hakkında bilgiler yüzünüze okunuyor... Ne hayır yaparsanız, muhakkak ki Allâh onu Aliym'dir (çünkü yaptığınız hayrın yaratanı O'dur.)*
- **6/153** (Doğru yolda yürümek gerekir, etik ilke olması düşünölmelidir ki doğru nedir ve ne yapmalıyım üzeredir, ahlak toplumun kalıbıdır, farklı olabilir: *Bu benim dosdoğru sıratımdır, ona tâbi olun, (başka) yollara tâbi olmayın; (aksi takdirde) sizi O'nun sırat-ı müstakiminden ayırırlar... İşte, bilfiil korunasınız diye (Allâh) size bu uyarıları yapıyor!*)
- **17/16** (Düzelmeyen bölgedeki toplumlar, düzelmeleri emredilir, yapmazlar ve sonucunu yaşamayı hak ederler. Akla hemen Suriye gelmektedir: *Bir bölgeyi helâk etmeyi irade ettiğimizde, oranın sefahat önderlerine (Resullerle düzelmelerini) emrederiz; (ama onlar) orada bozuk inançlarının gereğine devam ederler... Bu yüzden uyarımızın sonucunu yaşamayı hak ederler... Biz de onları helâk ederiz*), **34** (Birey kendi malını yönetme yaşına ve olgunluğa ulaşıncaya kadar özel ve özgün yapılandırılır: *Buluğ çağına ulaşıncaya kadar, en güzel şekilde olanı (yönetme amacı) hariç, yetimin malına yaklaşmayın. Söz verdiğinizde tutun! Muhakkak ki söz veren sözünden sorumludur!*)
- **18/82** (Kötü ve zalime değil, varlıklar iyilik üzere olanların hakkı olur: *"Duvara gelince: O, şehirde iki yetim oğlanın idi... Onun altında, onlara (iki yetim çocuğa) ait bir hazine var idi... Ve babaları da Salih idi... Bundan dolayı Rabbin diledi ki, o iki çocuk buluğ çağına ersinler ve Rabbinden bir rahmet olarak hazinelerini çıkarsınlar... Ben bu işleri kendi hükmümle yapmadım! İşte senin sabretmeye katlanamadığının tevili (içyüzü) budur."*)

- **89/17** (Yetime ikram etmek ayrı özelliklerdedir, toplu olmaz: *Hayır! Hayır, yetime ikram etmiyorsunuz*)
- **90/14** (Yetime hor bakılmamalıdır: *O hâlde, yetime hor bakma*)

SONUÇ: Önemli vurgular olduğu görülmektedir.

- Hak; hak edişe göre yapılır ve dağıtılır
- Haklar korunup, gözetilmeli ve verilmelidir
- Haklara dikkat edip, yüz çevirmemelidir
- Kibirlenme olmaz, paylaşım yapılmalıdır
- Doğru yolda, etik ilkelere olmalıdır
- Varlık ancak iyiliklerin hakkıdır
- Savunma, varlığınızın devamı için bir haktır

Kuranda Kul Hakkı olarak kabul edilen konularla ilgili olan Ayetler^{2,3}

Öncelikle hak, adalet ve kısıtlama, göçe zorlanma konusu vurgusu görülmektedir. Daha sonra hırsızlık gibi konular üzerinde ayetler sunulmaktadır.

- **HAK:**
  - **17/26** (Haklar geniştir, muhtaç olan başkaları da bakılmalı ancak hak edişe göre olmalı ölçüsüz olmamalıdır: *Yakınlara hakkını ver; yoksula ve yolda kalmışa da... (Fakat) ölçüsüz de dağıtma*)
  - **30/38** (Şartlar zorlansa bile hak eden muhtaçlara hakları verilmelidir: *Yakınlarınıza hakkını verin; yoksullara ve yolcuya da... Bu, Vechullâhî isteyenler için daha hayırlıdır! İşte onlar şartları zorlayarak kurtuluşa erenlerin ta kendileridir*)
  - **51/19** (Muhtaçların sizin mallarımızda da hakları olduğu kabul edilmelidir: *Onların mallarında talep eden ve sıkıntıda olan için bir hak vardı*)
- **ADALET:**
  - **2/282** (Borç ve alacak kayıtlı olur ki denetlenmeli hak geçmemelidir: *Ey iman edenler, belli bir süre ile borç verdiğinizde onu yazın. Aranızdan âdil biri yazsın. Yazmayı bilen de Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazsın ve bundan kaçınmasın. Ayrıca hak üzerinde olan (borçlu) da yazdırsın. Rabbi olan Allah'tan ittika edip, borcundan hiçbir şeyi eksiltmesin. Eğer borçlu anlayışı sınırlı veya çocuk ise, onun velisi yazdırsın. Erkeklerden iki kişiyi de şahit tutun. Eğer iki erkek yoksa o zaman şahitler bir erkek ve iki kadın olsun. Onlardan biri unuttur veya şaşırırsa diğeri hatırlatır diye. Davet edildiklerinde şahitlikten de kaçınmasınlar. Küçük veya büyük borcu vadesine kadar yazmaktan geri kalmayın. Bu Allâh indinde en uygun ve sağlam tarz olduğu gibi ileride şüpheye düşmemeniz için de en sağlam yoldur. Meğerki aranızdaki alışveriş peşin paraya dayanan bir işlem olsun. O zaman bunu yazmamanızda bir beis yoktur. Alım satım yaptığınızda dahi şahit tutun. Bir de ne yazan ne de şahit bu işten zarar görmesin. Eğer onlara zarar verecek bir durum olursa bu kendinize verdiğiniz bir zarar olur. Allah'tan korunun. Allâh size öğretiyor. Allâh Bi-küllî şey'in Aliym'dir.)*
  - **4/58** (Emanetler ehillerine adil olacak şekilde, hak edişe göre verilmelidir: *Muhakkak ki Allâh emanetleri ehillerine vermenizi ve insanlar arasında âdil olarak (herkesin hakkını vererek) hükmetmenizi emreder. Muhakkak Allâh bununla size ne güzel öğüt veriyor. Kesinlikle Allâh Semi'dir, Basıyr'dir*)
  - **6/152** (Ölçme ve tartma tam yapılır ki hak geçmesin: *(Yetim) olgunluk yaşına ulaşıncaya kadar, en güzel şekilde idare amacı hariç, yetimin malına yaklaşmayın... Ölçme ve tartmayı adaletle tam yapın... Hiçbir nefse kapasitesinin üstündekini teklif etmeyiz. Söylediğiniz zaman da hakkı söyleyin, isterse yakınınız olsun! Allâh'a olan sözünüzü yaşayın! Aklınızı kullanmanız için, (Allâh) size bu uyarıyı yapar*)
- **KISITLAMA, hapis:**

- **4/127** (Kadınların özel, özgün hakları verilmeli ve korunmalıdır, kısıtlama yapılamaz: *Kadınlar hakkında senden, haklara dair açıklama istiyorlar... De ki: "Onlarla ilgili hükümler hakkında açıklamayı size Allâh veriyor!" Onlar için yazılmış hakları kendilerine vermediğiniz ve (üstelik) kendileriyle nikâhlamaya (evlenmeye) rağbet ettiğiniz yetim kızlar ile zor durumdaki çocuklara ve bir de yetimlere adaleti ikame etmeniz hakkında bilgiler yüzünüze okunuyor... Ne hayır yaparsanız, muhakkak ki Allâh onu Aliym'dir (çünkü yaptığınız hayrın yaratana O'dur).), 135 (Bazı görüşlere göre kısıtlama yapılmamalı, adalet tam verilmeli, hak edişe göre yapılmalıdır, ki bu durum size ve yakınlarınız aleyhine bile olsa uygulanmalıdır: *Ey iman edenler, adaleti uygulamaya azimli olun! Ana-baba veya akrabanız aleyhine de olsa, zengin veya fakir fark etmeksizin Allâh için şahitlik edin; zira Allâh hakkı, ikisinin de önündedir! O hâlde adaleti sağlamada geçersiz kabullerinize tâbi olmayın! Eğer gerçeği çarpıtırmanız, muhakkak Allâh yaptıklarınızın yaratana olarak Habîyr'dir*)*
- **5/8** (Şahitler olanı olduğu gibi söyleyenler olmalı, yorum yapmamalı, adalet hak edişe göre vermek ise, korunmaya yakın olursunuz: *Ey iman edenler... Allâh için dosdoğru durun, âdil şahitler olun... Bir topluluğa olan nefretiniz sizi adaletsizliğe sevk etmesin! Âdil olun, bu anlayış korunmaya daha yakındır... Allah'tan korunun! Muhakkak ki Allâh tüm fiillerinizi (onların yaratana olarak) Habîyr'dir.), 5/42 (Sizden: (Onlar) sürekli yalan dinleyenler, çokça haram yiyenlerdir... Eğer sana gelirlirse aralarında hükmet yahut onlardan yüz çevir... Eğer onlardan yüz çevirir isen, sana hiçbir şekilde zarar veremezler... Şayet hükmedersen onların arasında adaletle hükmet... Muhakkak ki Allâh muksitleri (âdil olup her şeyin hakkını verenleri) sever)*
- **11/85** (Hak edenin hakkı verilmeli, ayrıca bozgunculuk ve taşkınlıkta bir bakıma hak yemektir: *"Ey halkım... Ölçmeyi ve tartmayı adaletli olarak tastamam yapın, insanların hakkını vermemezlilik etmeyin ve bozguncular olarak arzda taşkınlık yapmayın)*
- **ZULÜM:**
  - **2/279** (Yanlıştta ısrar olmaz, fark edince geri dönmek ve bir daha dikkat edip yapmama affa mahzar olursunuz: *Eğer bunu yapmazsanız, bilin ki Allâh ve Rasûlüne savaş açmış olursunuz. Eğer bu yanlış tutumunuzu idrak edip bir daha yapmamak üzere vazgeçerseniz, anaparanızı almaya hak kazanırsınız. (Böylece) ne zulmetmiş ne de zulme uğramış olursunuz)*
  - **4/10** (Yetim malı ateş yemek ise, dikkat ve özen gerektirir: *Yetimlerin mallarını haksız olarak yiyenler var ya, onlar karınlarını ateşle doldurmuş olurlar! Alevli ateşe sokulacaklardır), 30 (Haddi aşmak, zulmetmek olmakta ve ateşi kazanır, bu nedenle suç bellidir ki bu nedenle korunmak için uyanıp geri dönmek, tazmin etmelidir: Kim haddini aşarak ve zulmederek bunu yaparsa, onu ateşe yaslayacağız. Bu Allâh için çok kolaydır)*
  - **22/39** (Mücadele ancak sizinle savaşan için geçerlidir, hak yenmemelidir: *Kendileri ile savaşılan kimselere, (savaş için) izin verilmiştir... Zulme uğradıkları içindir bu! Muhakkak ki Allâh onları zafere ulaştırmaya Kadir'dir)*
- **HIRSIZLIK:**
  - **2/188** (Mallar gerçeklik, bilime göre hak etmek ile tüketilebilir, şişmanlık gibi durumlar oluşmaz: *Mallarınızı, aranızda, gerçeklerle bağdaşmayan şekilde yemeyin. Ve bilip durduğunuz hâlde insanların mallarından haksız yere yemek için hükmedicilere koşmayın.)*
  - **3/161** (Emanete hıyanet edilmez, doğanın da bize emanet olduğu unutulmamalıdır: *Bir Nebinin emanete hıyanet etmesi mümkün değildir. Her kim hıyanet ederse, hıyaneti boynunda asılı olarak gelir! Bundan sonra her nefse (yaptıklarıyla) kazandığı tam olarak verilir; onlara zulmedilmez)*

- **4/19** (Kadınların mirasına ortak olmak hırsızlıktır: *Ey iman edenler; kadınlara zorla mirasçı olmanız size helal olmaz... Kendilerine vermiş olduklarınızın (mıhr) bir kısmını alıp götürmeniz için onları sıkıştırmayın... Açık (şahitlerle ispatlanmış) bir fuhuş yapımları durumu müstesna... Onlarla hakka uygun şekilde geçinin... Kendilerinde hoşlanmadığımız bir şey olsa bile, Allâh onda pek çok hayır takdir etmiş olabilir*), **4/30** (Hak edışten fazlası istenmez bile ateştir: *Kim haddini aşarak ve zulmederek bunu yaparsa, onu ateşe yaslayacağız. Bu Allâh için çok kolaydır*), **4/161** (Haksız kazanç (riba) hakikati inkâr etmeden yapılmamalıdır: *Yasaklandığı hâlde riba almaları ve insanların mallarını haksız olarak yemeleri dolayısıyla idi (bu haram). Hakikati inkârı sürdürenler için feci azap hazırladık*)
- **9/34** (Mallar zevk ve benlik gibi bilimin kabul etmediği şekilde tüketilemez: *Ey iman edenler! Muhakkak ki ahbardan (hahamlar) ve ruhbandan birçoğu, insanların mallarını bâtul olarak yerler ve onları Allâh yolundan alıkoyarlar... Altın ve gümüşü depolayıp gizleyen ve onları Allâh yolunda infak etmeyenlere gelince, onları acı bir azap ile müjdele*)
- **17/34** (Yetimin malı yenmez, bağımsız olarak yönetilmelidir: *Buluğ çağına ulaşıncaya kadar, en güzel şekilde olanı (yönetme amacı) hariç, yetimin malına yaklaşmayın. Söz verdiğinizde tutun! Muhakkak ki söz veren sözünden sorumludur*), **17/35** (Tartı ve ölçüyü düzgün yapan işin aslına da ulaşma olasılığını yakalar: *Ölçtüğünüzde ölçüyü tam yapın ve dosdoğru terazi ile tartın (tartıyla aldatmaya gitmeyin) ... Bu hem daha hayırlı ve hem de işin aslına ulaşma bakımından daha güzeldir*)
- **CANINA KIYMAK:**
  - **2/84**, (Kan dökmek değil, anlaşmak gerekli, hak edene göre hakların dağıtılması anlaşma zemini olur: *Hani sizden, birbirinizin kanını dökmeyin, birbirinizi yaşadığı yerden uzaklaştırmayın diye söz almıştık. Siz de buna şahitlik eder hâlde ikrar (kabul) etmiştiniz*), **2/85** (Öldürme, sürgüne gönderme, düşmanlık yapma, Dünya yaşamında rezil olmayı getirir. Tıpkı Suriye’de izlediğimiz gibi olmaktadır: *Hâlbuki siz birbirinizi öldürüyorsunuz, içinizden bir grubu yurtlarından çıkartıyorsunuz. Onlar aleyhine haksız yere düşmanlıkta birleşiyorsunuz. Esir olup da geri getirilirlirse fidyelerini verip onları aranızdan çıkartıyorsunuz (oysa bu haramdı). Yoksa siz (Kitabın) hakikat bilgisinin bir kısmına iman edip bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Sizden bunu yapanların ereceği karşılık, dünya yaşamında rezil olmaktır. Kıyamet sürecinde ise azabın en şiddetlisine duçar olurlar! Allâh yaptıklarınızdan hakikatiniz olarak gâfil değildir*)
  - **4/92** (Kaza dışında kimse başkasını öldüremez, kazanın olmamasına da dikkat, özen gösterilmelidir: *Yanlışlık hariç, bir iman eden için, diğer bir iman edeni öldürmesi olacak şey değildir... Yanlışlıkla bir iman edeni öldürenin, iman eden bir köleyi hürriyetine kavuşturması ve öldürülenin ailesine diyet ödemesi gerekir. (Vârislerin, diyeti katile) başışlamaları müstesna... Eğer (öldürülen) iman eden olmakla beraber, size düşman olan bir kavimden ise, (o zaman katilin) iman eden bir köleyi hürriyetine kavuşturması gerekir... Şayet (öldürülen) sizinle aralarında anlaşma bulunan bir kavimden ise, (o zaman katilin) öldürülenin ailesine bir diyet ödemesi ve iman eden bir köleyi hürriyetine kavuşturması gerekir... Kim (diyet bedelini) bulamazsa, Allah’tan bir tövbe olmak üzere, iki ay kesiksiz oruç tutmalıdır... Allâh Aliym’dir, Hakim’dır*), **4/93** (Kasıtlı olarak öldürme, ömür boyu hapis (cehennem cezası) olmaktadır: *Kim bir iman edeni kasıtlı olarak öldürürse onun karşılığı, sonsuza dek kalmak üzere, cehennemdir. Allâh ona gazap etmiştir; lânetlemiştir ve feci bir azap hazırlamıştır*)
  - **5/32** (Bir kişiyi öldürme tüm insanlığı öldürmektir: *Bu nedenledir ki İsrailoğulları üzerine şunu yazdık: “Kim bir kişiyi bir kişiye karşılık (kisas) veya yeryüzünde fesada karşılık olmaksızın öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibidir... Kim de onu diriltirse, bütün insanları diriltmiş gibidir...” Andolsun ki Resullerimiz onlara açık deliller olarak geldi; ama hâlâ onlardan birçoğu bunun ardından, yeryüzünde israf etmektedirler (verdiklerimizi değerlendirmemekteler.)*)
- **İFTİRA:**

- **4/112** (İftira büyük suçtur: *Kim bir kabahat veya suç işler de onu masum birinin üstüne atarsa, gerçekten açık bir iftira ile büyük bir suç yüklenmiş olur*)
- **49/11** (Alay edilemez: *Ey iman edenler... Bir grup diğer bir grup ile alay etmesin! Onlar (alay ettikleri), kendilerinden daha hayırlı olabilirler! Kadınlar da kadınlarla (alay etmesinler)! Olabilir ki onlar kendilerinden daha hayırlıdır! Nefslerinizi (birbirinizi) ayıplamayın ve birbirinize (kötü) lakaplar takmayın! İmandan sonra fusuk (inancın bozulması) ne kötü bir isimleşmedir! Kim tövbe etmediyse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir*), **49/12** (Emin olunmayan, kanıta dayalı olmadan konuşulamaz, fikir üretilemez: *Ey iman edenler! Zannın çoğundan (doğruluğundan emin olmadığınız konuda fikir yürütmekten) kaçınun! Muhakkak ki bazı zanlar suçtur (şirk anlayışından kaynaklanır)! Tecessüs etmeyin (merakla başkalarının özel yaşantısını araştırmayın)! Kiminiz de kiminizin gıybetini yapmasın! Biriniz, ölü kardeşinin etini yemeyi sever mi? Bundan tiksindiniz! Allah'tan korunun! Muhakkak ki Allâh Tevvab'dır, Rahıym'dir*)
- **68/11** (Alaycı, ayıplayan, laf taşıyan kişi olmayın: *Alaycı, ayıplayan, laf taşıyan*)
- **104/1** (Dedikodu yapan ve kınayarak tahkir eden olunmamalıdır: *Vay hâline tüm hümeze (arkadan dedikodu yapıp çekiştiren) ve lümeze (kınayıp tahkir eden) güruha*)
- **İNANÇ KARIŞMA:**
  - **2/114** (İnanç sorulmaz, sorgulanamaz, yapan dünyada rezil olurlar: *İnsanları (Esmâ hakikatleri indinde kişinin "yokluğunu yaşamaması olan) secde mahallerinde Allâh zikrinden (ben yokum sadece Allâh var demekten); (sen de varsın diyerek) alıkoyandan ve onların (saf kalplerin, benliğini ilâh yaparak) harap olmasına çalışandan daha zalim kim olabilir? Böyleleri oralara korka korka girmelidir. Onlar dünya yaşamında rezil olurlar (hakikati bilenler indinde) ... Sonsuz gelecek süreçlerinde ise feci bir azap beklemektedir onları*), **2/174** (İnançlar para ile satın alınmaz, satılmaz: *Onlar ki, Allah'ın Kitaptan inzal ettiğini (varlığın hakikati ve Sünnettullâh bilgisini) gizleyip, onu (hakikatlerini) az bir paraya (dünyasal değere) satarlar; işte onlar bâtınlarını (dünyalarını) ateşten (yakıcı) başka bir şeyle doldurmuş olmazlar. Kıyamet sürecinde Allâh onlarla konuşmaz ve onları tezkiye etmez. Onlar için feci azap vardır*)
  - **7/86** (Fesat çıkarılmaz, inançtan saptırılmaz: *"Tehdit ederek, iman edenleri Allâh yolundan alıkoyarak ve o yoldan sapmalarını isteyerek, inananların yolunu kesmeyin! Düşünün ki siz az idiniz, (O) sizi çoğalttı... Bir bakın nasıl oldu fesat çıkarıcıların sonu*)
- **SÜRGÜN, Uzaklaştırma:**
  - **2/84** (Bir kişi bulunduğu yerden sürülemez. Suriye de nasıl yapıldığı sorulunca Kuran hükmü denilmesi tam yozlaşmadır: *Hani sizden, birbirinizin kanını dökmeyin, birbirinizi yaşadığı yerden uzaklaştırmayın diye söz almıştık. Siz de buna şahitlik eder hâlde ikrar (kabul) etmişsiniz*), **2/85** (Öldürme ve yurtlarından çıkarma kabul edilemez ise Suriye bunu Kurana hiç olmaz ise dayandırmamalı idi: *Hâlbuki siz birbirinizi öldürüyorsunuz, içinizden bir grubu yurtlarından çıkartıyorsunuz. Onlar aleyhine haksız yere düşmanlıkta birleşiyorsunuz. Esir olup da geri getirilirlerse fidyelerini verip onları aranızdan çıkartıyorsunuz (oysa bu haramdı). Yoksa siz (Kitabın) hakikat bilgisinin bir kısmına iman edip bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Sizden bunu yapanların ereceği karşılık, dünya yaşamında rezil olmaktır. Kıyamet sürecinde ise azabın en şiddetlisine duçar olurlar! Allâh yaptıklarınızdan hakikatiniz olarak gâfil değildir*)
- **CİMRİLİK:**
  - **3/180** (Cimrilik yapan bundan karşı değil başlarına iş açarlar: *Allah'ın kendi hakikatleri olan Esmâ kuvvesi ile fazlından verdiklerinde cimrilik edenler, sanmasınlar ki bu haklarında hayırlı olan bir şeydir. Bilakis şerdir! Cimrilik ettikleri şey kıyamet sürecinde boyunlarında asılı olacaktır! Semâlar ve arzın mirası (Esmâ kuvvelerinden sürekli oluşan her şey) Allah'ındır. Allâh yapmakta olduklarınızdan (onları yaratan olarak) Habıyr'dir.*)
  - **4/37** (Cimri olma ötesinde mallarını gizler ve cimrilik yapmayı emredenlere yazık: *Onlar hem cimridirler hem de insanların cimrilik yapmalarını emrederler ve Allah'ın fazlından onlara verdiklerini gizlerler. Hakikati inkâr edenler için aşağılatıcı azap hazırladık*)

- 92/8 (Cimrilik yapılmamalıdır: *Ama kim de cimrilik eder ve müstağni olursa (arınmaya, korunmaya ihtiyaç duymazsa)*)

SONUÇ: Genel bir özetleme yaparsak;

- Hak kavramı geniştir, dar değerlendirilemez
- Muhtaçların bizim üzerimizde hakları vardır
- Kayıt tutma, hak yememek için yapılır, olmuşsa düzeltme imkânı oluşur
- Emanet onun hakkıdır, ehil ele verilir
- Ölçme ve değerlendirme tam hak edişe göre yapılır
- Tüm bireylerin hakları özel ve özgündür, kadınlar ve çocuklar dahil edilir
- Haklarda kısıtlama yapılamaz
- Haklarda bozgunculuk ve taşkınlık olmaz
- Yanlışta ısrar olmaz, fark edince geri dönülür, özür dilenir
- İnsan kendisine gerekli olanı almalı, besinde bile aşırı kaçmamalıdır
- Mücadele savunma amaçlı yapılır
- Doğa bize emanettir
- Haksız kazanç kaybettirir
- Mallar zevk için değil, hizmet için kullanılmalıdır
- Haklar hak edişe göre dağıtılmalı, eşitlik anlamı da budur
- Bir kişiyi yaşamından mahrum etmek, öldürmek, tüm insanlığı öldürmektir
- İftira ve dedikodu büyük suç kabul edilmelidir
- Alay edilme onaylanamaz
- Kanıtı dayalı konuşma yapılmalıdır
- İnançlar sorulmaz, sorgulanamaz ve para ile alınıp, satılamaz
- Fesat çıkarmanın kabul tarafı olamaz
- Sürme ve sürülme kabul edilemez
- Cimrilik kaybedişin bir yoludur

Kuranda Kul Hakkı muhtaçlara olan haklar ile ilgili olan Ayetler^{2,3}

Kuran sadece birey değil, muhtaç ve bazı kişilerin doğal haklarından da söz etmektedir.

- Zengin malında fakirlerin hakkıdır:
  - 51/19 (Mallarından hak talebi yapmak ve sıkıntıda olana vermek gerekir: *Onların mallarında talep eden ve sıkıntıda olan için bir hak vardır*)
  - 70/24 (Mal sadece bizim değil, başkalarının da payı vardır, hizmet üretmek öne çıkmaktadır: *Onlar ki, onların mallarında bilinen bir hak vardır*), 25 (Mahrumiyet içinde olan ve yardım isteyene de hak edişleri verilmelidir: *Yardım talep eden ve mahrum için*)
- Zekât olarak verilmesi.
  - 9/34 (Mallar paylaşmalı, sadece kendisine alıkoymamalıdır: *Ey iman edenler! Muhakkak ki ahbardan (hahamlar) ve ruhbandan birçoğu, insanların mallarını bâtıl olarak yerler ve onları Allâh yolundan alıkoyarlar... Altın ve gümüşü depolayıp gizleyen ve onları Allâh yolunda infak etmeyenlere gelince, onları acı bir azap ile müjdele*), 9/35 (Nefis için toplanıp saklanılmaz, paylaşmalıyız: *Cehennem Nârında, altın - gümüşün üzeri kızdırılıp, bunlarla, onların ahınları, yanları ve sırtları dağlanacağı (çepeçevre azap*

görecekleri) süreçte (denilecek ki): “İşte bu nefslerinizi için toplayıp sakladıklarınız; artık tadın hazine edindiğinizi (sonuçlarını)”

- **89/17** (Yetime ikram yapılmalı, sadece doyurmak ötesidir: *Hayır! Hayır, yetime ikram etmiyorsunuz*), **89/18** (Yoksulları doyurma ötesinde diğerleri de teşvik edilmelidir: *Yoksulları yedirip doyurmaya birbirinizi teşvik etmiyorsunuz*), **89/19** (miras yemek için değil, işlev/hizmet olarak kullanılmalıdır: *Mirası toptan yiyorsunuz*), **89/20** (Mal biriktirmek için değil, yemek içinde değil, hizmet üretmede kullanılmalıdır: *Malı da pek çok seviyorsunuz, toplayıp yığarcasına*)
- **107/2** (Yetim azarlanmaz, buradan tüm insanlar azarlanmaz demektedir: *İşte o, yetimi azarlayıp iter- kakar*), **3** (Yoksullar doyurulmalıdır, buradan askıda ekmek akla gelmektedir: *Yoksulları doyurmaya teşvik etmez (cimri, bencil)!*), **7** (*Hayrı da engellerler*)
- Muhtaç, yolcu gibi olanlara haklar:
  - **2/83** (Yaratılış, bilime inanmalı ve ihsanda bulunmalı, bireylerin de hakları verilmelidir: *Hani İsrailoğullarından söz almıştık; Allâh gayrını var kabul edip ona tapınmayın, ana-babanızın hakkını verin, yakınlarınıza, yetimlere, yoksullara ihsanda bulunun; insanlara güzel (Hakk'a erdirici) sözler söyleyin; namazı ikame edip zekâtı verin. (Onlardaki namaz ve zekât İslâm'dakinden farklıydı.) Ancak bundan sonra, birazınız hariç, yüz çevirdiniz ve hâlâ da çevirmekte devam ediyorsunuz.*), **2/231** (Boşanınca 3 ay kadar gebelik izlenip öyle sonuçlandırılır: *Karılarınızı boşadığınızda üç aybaşı süresi tamamlandığında ya güzellikle devam edin ya da iyilikle serbest bırakın. Eziyet amacıyla onları kendinize bağlı tutmayın. Kim bunu yaparsa muhakkak kendi nefesine zulmetmiş olur. Allâh hükümlerini önemsememeli yapmayın. Allah'ın üzerinizdeki nimetini ve size “B” mâniyasınca öğüt (ibret) vermek için Kitap ve Hikmetten inzal ettiğini hatırlayın. Allah'tan korunun ve iyi bilin ki, Allâh her şeyin (Esmâ mertebesi itibarıyla) hakikati olarak bilir.*), **2/232** (Boşanmış kadınlar hürdür, sadece gebelik saptanacak kadar süre olmalıdır: *Karılarınızı boşadığınızda, bekleme süresi sonunda, aralarında karşılıklı anlaşmaları hâlinde, evlenmelerine engel olmayın. Bu sizden kim Allâh'a ve gelecekte yaşanacak sürece iman ediyorsa ona verilmiş olan bir öğüttür. İşte bu sizin için daha tezkiyeli (beşerî şartlanmalardan arı) ve daha temizdir. Allâh bilir siz bilmezsiniz*), **2/241** (Kadınlara boşanınca tazminat, geçimlerine göre hesaplanmalıdır: *Boşanmış kadınların örfe göre geçimlerini temin için nafaka alma hakkı vardır ki bu takva sahipleri için bir görevdir*)
  - **4/2** (Yetimin malı yenmez, kendi malı ile de karıştırılarak işletilmez: *Yetimlere mallarını verin; (hakikatinizin) temizliğini (nefsaniyetin) pisliğine değiştirmeyin. Onların mallarını, mallarınıza karıştırarak yemeyin. Muhakkak ki o çok büyük suçtur.*), **4/4** (Kadınlara peşin baştan hakları verilir, istenirse işletmesi de yapılır: *Kadınlara mehrlerini (evlilik bağı- hediyesi) severek bağışlayın. Şayet gönül hoşluğuyla bağışladığınızdan bir kısmını geri verirlerse, onu da içinize sinerek yiyin*), **4/6** (Yetim korunur, malları da korunur: *Yetimleri nikâhlanabilecekleri yaşa gelene kadar gözetip deneyin. Şayet onların olgunlaştığını gözlerseniz, mallarını kendilerine teslim edin. Onlar büyüyünce mallarına sahip olacaklar diye, acele edip mallarını israf etmeyin. Zengin olan iffetli davransın (yetim malını yemekten uzak dursun). Yoksul olan ise, ondan örfte olan kadarıyla (haddi aşmadan) yararlınsın. Mallarını kendilerine iade ederken de şahit bulundurun (yaptıklarınızın değerlendirilmesi için). Hakikatiniz olan Allâh Esmâ'sından Hasiyb isminin özelliği size yeterlidir*), **4/9** (Arkalarımızdan korunamayacak çocuk bırakılmaz: *Arkalarında, kendilerini koruyamayacak çocuklar bıraktıkları takdirde, onlar için nasıl endişelenecek olurlarsa, öylece endişe duysunlar Allah'tan. Allah'tan korksunlar ve mertçe doğruyu konuşsunlar.* **4/10** (Yetim malı yiyen ateş yemiştir: *Yetimlerin mallarını haksız olarak yiyenler var ya, onlar karınlarını ateşle doldurmuş olurlar! Alevli ateşe sokulacaklardır*), **4/19** (Kadınlara zorla mirasçı olunamaz: *Ey iman edenler; kadınlara zorla mirasçı olmanız*

size helal olmaz... Kendilerine vermiş olduklarınızın (mihir) bir kısmını alıp götürmeniz için onları sıkıştırmayın... Açık (şahitlerle ispatlanmış) bir fuhuş yapmaları durumu müstesna... Onlarla hakka uygun şekilde geçinin... Kendilerinde hoşlanmadığınız bir şey olsa bile, Allâh onda pek çok hayır takdir etmiş olabilir), **4/20** (Boşanılan kişiye iftira ve suç yükleyerek eski aldığı ve yeni alacağı tazminat iptal edilemez, geri istenemez: Eğer bir eşinizden ayrılıp yerine bir başkasını almak istiyorsanız, ona yüklerle (mihir) vermiş olsanız dahi (ayrıldığınızda) geri almayın. Ona bir suç yükleyerek veya iftira atarak bu yola başvurmak olmaz), **4/21** (Nikahlanıp, birlikte olunca artık iptal olmaz denilmektedir: Birbirinizle birleşip bütünleştikten sonra nasıl geri alırsınız ki; ayrıca (nikâhlanırken) sizin sözünüz vardı), **4/24** (Nikah yapılmalı ve kadınlara mali hakları baştan verilmelidir: Mâlik olduğunuz (cariyeler) müstesna, evli kadınlar haram kılınmıştır. (Bunlar) üzerinize Allah'ın yazısıdır (farzıdır)... Bütün bunların dışında kalanları, "siftahtan (zinadan) kaçınarak namuslu yaşamanız için, mallarınızdan sarf ederek (nikâhlanmanız) size helal kılındı. Nikâhlanarak beraber olduğunuz kadınlara mehrlerini tamamıyla verin. Bundan başkaca karşılıklı anlaşarak daha fazlasını vermeniz de sakınca yoktur. Muhakkak ki Allâh Aliym'dir, Hakim'dir), **4/25** (Evlilik yapılar, zinadan kaçınılır: Sizden, iman eden hür kadınlarla evlenme imkânına sahip olmayanlar, malik olduğunuz iman eden genç kızlarınızdan (nikâhlasın)... Allâh sizin imanınızı (hakikatinizde olarak) bilir... Birbirinizdensiniz... Onları, sahiplerinin izniyle nikâhlayın. Gizli dost edinmeyerek, zinadan uzak durarak, iffetli kadınlar olmaları hâlinde, örf üzere (mehrlerini) verin... Evliliğe geçtikten sonra eğer fuhuş yaparlarsa, (o takdirde) hür kadınlara tatbik edilen azabın yarısı onlara verilir... Bu (cariyeler ile evlenme yolu), sizden suç işlemekten korkan kimse içindir... Şartlara dayanmanız, sizin için daha hayırlıdır... Allâh Ğafûr'dur, Rahım'dir.), **4/34** (İnsanlar eşittir, ürettikleri eser ile değerlendirilirler, erkekler kadınların koruyup, gözetendirler: Erkekler, kadınlar üzerine kavvamdırlar (koruyup gözeten). Allah'ın fazlıyla açığa çıkardığı bazı özellikler sebebiyle bazısı diğerinden üstündür, mallarından karşılıksız bağışlarlar. Saliha kadınlar eşlerine saygılı ve söz dinlerler. Allah'ın kendilerini korumasıyla gaybılarını korurlar (yalnızken başka erkeklerle olmazlar). Serkeşlik yapmasından korktuğunuz (evlilik sorumluluğunu yerine getiremeyecek olmasından çekindiğiniz) eşlerinize öğüt verin (yanlışlarını fark ettirin); (anlamamakta ısrar ederlerse) yataklarında yalnız bırakın ve bu da yeterli olmazsa onları (rencide edecek kadarıyla) onlara yaklaşmayın (dövün tercümesi hatalıdır). Size uyarlarsa artık üstlerine gitmeyin, incitmeyin. Muhakkak Allâh Aliy'dir, Kebir'dir.), **4/36** (Kibirlenmeyin, ihsanda bulunun; Ana-babanıza, yakınlarınıza, yetimlere, yoksullara, yakın komşulara ve uzak komşulara, yol arkadaşınıza, yolda kalmışlara ve eliniz altındakilere: Allâh'a kulluk edin ve hakikatiniz olana hiçbir şeyi şirk koşmayın (hiçbir varlığa tanrılık pâyesi vermeyin)! Ana-babanıza, yakınlarınıza, yetimlere, yoksullara, yakın komşulara ve uzak komşulara, yol arkadaşınıza, yolda kalmışlara ve eliniz altındakilere ihsanda bulunun. Muhakkak Allâh kibirlenip övünenleri sevmez)

- **7/141** (Zulüm gösterenden kaçmalı ve korunmalıdır: Hani (şunu da hatırlayın) sizi Firavun hanedanından kurtarmıştık... (Hani onlar) azabın en kötüsünü size tattırıyorlardı; erkek çocuklarınızı öldürüyorlar, kadınlarınızı diri bırakıyorlardı... İşte bunda sizin için, Rabbiniz tarafından büyük deneme vardı.)
- **17/23** (Anne ve babaya iyilik yapmalı, cömert olmalı, onlara uf bile dememelidir: Rabbin, sadece O'na kulluk etmenizi hükmetti; ana-babanıza iyilik yapıp cömert olmanızı da! Onlardan biri veya her ikisi senin yanında ihtiyarlığa ererse (bakmaktan usanıp) sakın onlara "üf" (bile) deme; onları azarlama ve onları yücelten şekilde hitap et!), **17/27** (Yaratılışa, bilime karşı gelme, nankör olunmamalıdır: Şeytan ise Rabbinin nimetine nankörlük edenlerden oldu!)
- **80/1'den 10'a kadar 81/1:** Asıldı yüzü ve çevirdi yüzünü! **81/2:** O âmâ geldi diye. **81/3:** Ne bilirsin, belki o arınacak! **81/4:** Yahut hatırlatılanı düşünecek de böylece o zikre (hatırlatma) kendisine fayda, verecek! **81/5:** Kendini müstağni görene gelince... **81/6:** Sen ona ilgi gösteriyorsun! **81/7:** Onun arınmamasından sana ne! **81/8:** Ama sana öğrenme hevesiyle gelen

o! **81/9:** *O haşyet duyuyor!* **81/10:** *Sen onunla ilgilenmiyorsun!* Genel Yorum: Saygı temelinde olan engellilere ilgi göstermek, eğitim yapmak ve insanca engeli yok gibi ama ona göre yaklaşmak gerektiği vurgulanmaktadır.

- o **81/8** (*Diri diri toprağa gömülen (kız çocuklara) sorulduğunda*), **81/9-** (*"Hangi suçundan dolayı öldürüldü?" diye*), Genel Yorum: Düşük/Abortus, Ötenazi veya diğer gerekçe ile intra-uterin veya diğer bakımdan yapılan öldürmeye karşı çıkmaktadır.

SONUÇ: Bazı bakış açısı ile hak ediş değil, var oluşları açısından hakları vardır. Aile bireyleri, tanıdıklar ve komşular söz edilebilir. Ancak yorum daha geniştir. 1) Fakir olanlar, 2) Zekât olarak dağıtma, gelirinden ihtiyacın fazlasını vermek, %2,5 ile sınırlı değildir, 3) Yolcu ve diğer olgu ve duruma göre destek ve koruma gerektirenlerdir.

Çelişki Boyutu

Temel olarak ele alındığı zaman bir kural kabul edilen ancak ilkeler olarak ele alınması gereken, daha doğru olan Kuran ayetleri Kul Hakkının korunması temelinde olmaktadır.

Tüm Resul/Elçilerin aynı hususu ilettikleri de belirtilmektedir. Hadis söz demektir ve Elçiler ancak bunları iletebilirler ve kendileri katkı sunamazlar. Nitekim gerçekte elçi/Resul olması gerekirken, dine ek katkılar getiren Peygamber Hadisleri/sözleri 150 yıl sonra çıkmış, kaynak insanlardan alınmış, doğru söyledikleri sözü ile aktarılmıştır. Kurana uymalarına da bakılmamıştır. Şii hadisleri ise 400 yıl kadar sonra ortaya çıkmıştır. Her tarikat kendisine göre yorumlamıştır. Bu nedenle Makale sadece Kuran ayetlerini alacak ve tercüme ile yapılan yanlışları da çelişki olarak sunacaktır.

Örneğin kelimelerde katl öldürme yerine başka kullanılan kelimeler (fektulu, vektuluhum) ile yorum yaparak öldürün denilmektedir (Aşağıda bu konu irdelenmektedir). Bunlara benzer **vehcuruhunne** kelimesi de onlara sokulmayn demek iken dövün olarak tanımlanmaktadır.

Bu konu netliğe öncelikle kavuşturulmalıdır.

[Kuranda çelişki olduğu şeklindeki Ayetler \(www.donanimhaber.com\)](http://www.donanimhaber.com)⁵

Kuranda çelişki yoktur, bulunamaz denilen ayet vardır.

Çelişki bulamazsınız: 4/82: Kuran'ı derinliğine düşünmüyorlar mı? Eğer O, Allâh indinin gayrından olsa idi, elbette Onun içinde birçok çelişki olurdu

Ayrılığa düşmeyin: (3/103: Hep birlikte varlığımızdaki Esmâ hakikatine (uzanan) Allâh ipine sarılın ve ayrılığa düşmeyin. Üstünüzdeki Allâh nimetini hatırlayın. Hani sizler düşman idiniz de şuurlarınızda aynı idraki oluşturarak sizi bir araya getirdi; O'nun sizde açığa çıkan bu nimeti sayesinde kardeş oldunuz. Siz ateşten bir çukurun tam kenarındaydınız; kurtardı sizi o ateşten. İşte böylece, hakikate eresiniz diye, Allâh size işaretlerini açıklıyor)

Ancak aradan geçen boyut ile kelimelere farklı tanımlamalar ile bu bozulmuştur. Asırlar geçtikten sonra tercüme ile farklı kelimelerin aynı anlamda bütünleştirilmesi ile çelişki yaratıldığı anlaşılmaktadır.

1) 2/250'ya karşı 9/5

KURAN 5/32: *Bu nedenledir ki İsrailoğulları üzerine şunu yazdık: "Kim bir kişiyi bir kişiye karşılık (kisas) veya yeryüzünde fesada karşılık olmaksızın öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibidir... Kim de onu diriltirse, bütün insanları diriltmiş gibidir..." Ant olsun ki Resullerimiz onlara açık deliller olarak geldi; ama hâlâ onlardan*

birçoğu bunun ardından, yeryüzünde israf etmektedirler (verdiklerimizi değerlendirmemekteler) demekte, kısaca öldürme ancak canilere verilmesi gerekirken, haksız yere olursa, tüm insanlığı öldürmekle eş tutulmaktadır.

ÇELİŞKİ denilen boyut: 9/5: (Haram aylar bitince, (anlaşmayı bozup size saldıran) müşrikleri nerede bulursanız öldürün; onları yakalayıp esir alın, onların yollarını gözetleyip, geçitleri kontrol altına alın! Eğer tövbe eder, salâti ikame eder ve zekâti verirlerse o takdirde yollarını açın... Muhakkak ki Allâh Ğafûr'dur, Rahıym'dir ayeti getirilmektedir.

Burada belirtilen Ayet 2/250 sunulmaktadır.

Zorlama yoktur, hakikat ortaya çıkmıştır demektedir: (2/250: "DİN" de (Allâh yarattığı sistem ve düzeni {Sünnetullâh} kabul konusunda) zorlama yoktur! Rüşt (Hakikat en olgun hâliyle) ortaya çıkmış, sapık fikirlerden ayrılmıştır. Kim Tağut'a (gerçekte var olmayıp vehim yolu var sanılan kuvvelere tapınmayı) terk eder, (varlığını oluşturan) Allâh'a (Esmâ'sına) iman ederse, kesinlikle o kopması mümkün olmayan, hakikatindeki sağlam bir kulpa yapışmış olur. Allâh Semi' ve Aliym'dir.)

FARK: Kullanılan kelimelere bakalım: **katele** öldürmek, katletmek ifadesine karşın, **fektulu** ifadesi vardır. Anlamı kusursuz kılın, temizleyin anlamı verilebilmektedir ayrıca hatayı düzeltin, doğru ve gerçeği ifade edin olarak algılanmalıdır. 4/89 Suresinde geçen kelime de **vektuluhum** olup, geçin demek, dikkate almayın iken öldürün denilmektedir. Din kutsal ve Tanrı emridir, sen bilemezsin, uymalısın yaklaşımı ile toplumları ayırıştırır ve en büyük düşmanın aynı kaynaktan beslenen ama farklı yorumlayanlardır. O halde düşmanın mezhepler ve tarikatlardır. Bakma bölünmeyin denilmesine onlardan korunmak için onları içine alma, fikirlerini dinleme denilir.

AYRICA YANLIŞLIKLA ÖLDÜRMEDE BİLE TAZMİNAT ÖDENİYOR:

İman eden ile düşman kavimden bile öldürmede diyet öngörülmektedir. 4/92 (Yanlışlık hariç, bir iman eden için, diğer bir iman edeni öldürmesi olacak şey değildir... Yanlışlıkla bir iman edeni öldürenin, iman eden bir köleyi hürriyetine kavuşturması ve öldürülenin ailesine diyet ödemesi gerekir. (Vârislerin, diyeti katile) başışlamaları müstesna... Eğer (öldürülen) iman eden olmakla beraber, size düşman olan bir kavimden ise, (o zaman katilin) iman eden bir köleyi hürriyetine kavuşturması gerekir... Şayet (öldürülen) sizinle aralarında anlaşma bulunan bir kavimden ise, (o zaman katilin) öldürülenin ailesine bir diyet ödemesi ve iman eden bir köleyi hürriyetine kavuşturması gerekir... Kim (diyet bedelini) bulamazsa, Allah'tan bir tövbe olmak üzere, iki ay kesiksiz oruç tutmalıdır... Allâh Aliym'dir, Hakim'dir),

2) 10/99 karşı 9/29

10/99: Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzünde kim varsa, elbette hepsi toptan iman ederdi... Olayın gerçeği bu iken; sen, iman etmeleri için insanları zorlayacak mısın?

KARŞI: Her bireye rıza ve sorumluluk verilmiş, kendi yaptıkları ile yargılanacakları ile iletildiğine göre, Yaratan elbette farklı düzenleme yapabiliirdi ama bireye bırakmıştır dedikten sonra, onlarla mücadele edilmesi eylemlerinedir. Suç işleyene karşı Anayasamız 137 Madde de karşı gelinmezse suçlu olursun denilmektedir. Buna benzerdir. İnanç zorlaması değil, eyleme karşı zorlamadır.

9/29 (BİLGİ (kitap) verilenlerden, Allâh'a ve gelecekte (ölüm ötesi) yaşayacakları sürece iman etmeyen, Allah'ın ve Resulünün haram kıldığını haram saymayan ve Hak Din anlayışını (Hakikat ve Sünnetullâh Bilgilerini) din edinmeyenlerle, aşığılanmış olarak kendi elleriyle cizye verinceye kadar savaşın.)

3) 51/56 karşı 7/179

51/56: Ben cini ve insi yalnızca (Esmâ özelliklerimi açığa çıkarmak suretiyle) kulluk etmeleri için yarattım

KARŞI: Enerji boyutunun oluşumu olarak bakınca her bir yaratılanın işlevi olduğu görülmektedir. Bunların bizi yanılttığı ve bunlara bakarak yanılmamız söz konusu olmaktadır. Sigara zararlı ve içenler bilerek içiyorlar. İnsan olan algılama ve farkındalığını kaybetmemeli olarak anlaşılıyor. Her bir durum, yer çekimi de bir varlık oluşum olduğu gibi bu boyutu dikkate alarak uçak yapılır ve uçuşundan düşüp ölünmektedir. Biz melek dedikten sonra cehennem yaşamı demiyor. Bunlara kapılanlar cehennem yaşamında olurlar demektedir.

7/179 (Andolsun ki cin ve insten çoğunu cehennem yaşamı için yaratıp, çoğaltık! Ki onların kalpleri (şuurları) var, (hakikati) kavrayamazlar; gözleri var bunların, onlarla baktıklarını değerlendiremezler; kulakları var, onlarla duyduklarını kavrayamazlar!.. İşte bunlar enam (evcil hayvanlar) gibidirler; belki daha da şaşkın! Onlar gâfillerin (gılaflı içinde- kozalarında yaşayanların) ta kendileridir!)

4) 2/256 karşı 4/89, 8/65, 66, 9/5

2/256 ("DİN" de (Allâh yaratısı sistem ve düzeni {Sünnetullâh} kabul konusunda) **zorlama yoktur!** Rüşt (Hakikat en olgun hâliyle) ortaya çıkmış, sapık fikirlerden ayrılmıştır. Kim Tağut'a (gerçekte var olmayıp vehim yollu var sanılan kuvvelere tapınmayı) terk eder, (varlığını oluşturan) Allâh'a (Esmâ'sına) iman ederse, kesinlikle o kopması mümkün olmayan, hakikatindeki sağlam bir kulpa yapışmış olur. Allâh Semi' ve Aliym'dir)

KARŞI: Kötüler ile dost edinilmez, öldürün değil düzeltin denilmektedir.

4/89 (Onlar, (kendileri) hakikati inkâr ettikleri gibi sizin de inkâr etmenizi ve (böylece onlarla) eşit olmanızı arzu ettiler... O hâlde (onlar) Allâh uğruna zulüm ve kötülük diyarını terk edinceye kadar onlardan kimseyi dostlar edinmeyin... Eğer dönerlerse (düşmanlık için), onları yakalayın ve bulduğumuz yerde vektuluhum yap (vektuluhum kelimesi geçin demektir burada ise öldürün denilmektedir) ... Onlardan veli ve nasîr (yardımcı) edinmeyin). Burada öldürün denilmiş ama bu geçin anlamında vektuluhum kelimesidir. Yanlış tercüme.

9/5 (Haram aylar bitince, (anlaşmayı bozup size saldıran) müşrikleri nerede bulursanız öldürün; onları yakalayıp esir alın, onların yollarını gözetleyip, geçitleri kontrol altına alın! Eğer tövbe eder, salâtı ikame eder ve zekâtı verirlerse o takdirde yollarını açın... Muhakkak ki Allâh Ğafûr'dur, Rahîm'dir) burada da fektulu denilmiş, kelime anlamı düzeltindir, tercüme hatasıdır.

KARŞI: Gevşemeyin çalışın ve mücadele etmeye hazır olun. Dua ile kurtulunmayacağı ancak düşmana göre daha üstün olacakları vurgusu vardır.

8/65 (Ey Nebi! İman edenleri harbe teşvik et! Eğer sizden sabreden yirmi (kişi) olursa, iki yüze galip gelirler... Şayet sizden yüz (kişi) olursa, hakikat bilgisini inkâr edenlerden bine (kişiye) galip gelirler... Onlar anlayışsız bir topluluktur), **66** (Şu an Allâh sizden yükünüzü hafıfletti, çünkü biliyor ki sizde zayıflık var... (O hâlde) sizden dayanan yüz olursa, iki yüze galip gelirler... Sizden bin olursa, Allah'ın izniyle (Bi-izniler), iki bine galip gelirler... Allâh sabredenlerle beraberdir),

5) 7/54 karşı 10/3, 11/7, 25/59, 41/9, 10, 12

7/54: Muhakkak Rabbiniz O Allah'tır ki, semalar ve arzı altı aşama sürecinde yarattı, sonra Arş'a istiva etti (sonra onlar üzerinde dilediğince tasarrufa başladı) ... Geceyi hızla takip eden gündüze, gecenin örtüsünü bürür... Güneş, Ay, yıldızlar hükmünü yerine getirir... Kesinlikle bilin ki, yaratma da O'na aittir, hüküm de! Âlemlerin Rabbi olan Allâh ne yücedir

KARŞI: Aşamalarda iki, altı ve yedi gibi olduğu, gerçekte ise 8 olmalı dedikleri anlaşılıyor. Bakış açısına göre farklı gruplar ve tanımlamalar olarak bakılmayıp, rakamlara göre ele alınca elbette hata gibi görülecektir.

10/3 (Muhakkak Rabbiniz O Allah'tır ki, semalar ve arzı altı aşamalı bir süreçte yarattı; sonra Arş'a istiva etti (Esmâ'sından yarattığı bu âlemlerde gene dileğince hükümran olarak tedbir {idare} etti- {Arş; deruni mâniada,

tüm varlığın teklik boyutudur. A.H.}), Hükmi üzere tedbir (idare- her an yeni şe'nde olarak) oluyor! Hiç kimse bir değerine şefa'at edemez, şefa'at edilecek olanın "Hüviyetindeki (yaratılış amacına göre oluşmuş Esmâ bileşimi) elvermedikçe! İşte budur Rabbiniz olan Allâh! O hâlde O'na kulluğunuzun farkındalığına erin! Hâlâ derinliğine düşünmeyecek misiniz?),

11/7 ("HÛ" ki semalar ve arzı altı aşama sürecinde yaratmıştır (enfüsî mâniada altı bilinç kademesindeki şuuru {sema} ve bedeni {arzı}); O'nun Arşı (hükümranlığının açığa çıktığı Esmâ mertebesi) Su (evrenin hakikati olan dalga {wave} okyanusundaki İLİM- DATA olarak); (insan için değerlendirsek: Esmâ'nın işaret ettiği özellikler kişinin şuuru ve bedeni {yüzde 80 SU yapısı- sudaki hafızanın çeşitli dalgalarla programlanması sonucu} üzerinde hükümandır, anlamı düşünülebilir. A.H.) fevkindedir! Sizin hanginizin davranış olarak daha güzel şeyler açığa çıkaracağınızı belirlemek için... Andolsun ki: "Kesinlikle siz ölümden sonra bâ's olunacaksınız" desen; hakikat bilgisini inkâr edenler kesinlikle: "Bu apaçık bir sihirdir (olmayanı var göstermek)" derler),

25/59 (Semâları, arzı ve ikisi arasındakileri altı aşamada yaratan, sonra Arş (taht- Esmâ ül Hüsnâ ile belirtilen özellikleri ile yaratılmış olan dalga – data okyanusundaki data türleri) üzerine hükümandır... Rahman'dır! O'nu bir Habîr'e (Habîr'e olana, hakikatten haberdar olana) sor),

41/9 (De ki: "Siz, arzı iki süreçte (yeryüzü itibarıyla; maddeye- kitleye dönüşmesi süreci ve canlı varlıkların oluşumu süreci; beden itibarıyla, sperm – yumurta bileşiminden 120. gün olayına kadar birinci evre ve ondan sonraki doğuma kadar olan ikinci evre. Allâh âlem. A.H.) yaratmış olanı gerçekten inkâr mı ediyorsunuz; O'na denk tanrılar mı oluşturunuz (hayalinizde var sanıyorsunuz)! İşte O, Rab-ül (bir şeyin var olmasının dilenişi aşamasından, yaratılmasından, varlığının dilendiği kadarıyla sürmesi aşamalarınca, gereken her özelliği, şartlarına göre, Allâh isimlerinin işaret ettiği özelliklerle meydana getiren) âlemindir), **10** (Orada (arzda = bedende) fevkinde sabit dağlar (benlikler) oluşturdu, orada bereketler vücuda getirdi ve orada (istidatları itibarıyla) isteyenler için eşit olmak üzere varlıklarının devamı için gereken azıklarını dört süreçte ölçülendirdi), **12** (Böylece onları iki süreçte yedi sema (yedi Bilinç {Nefs} mertebesi) olarak hükmetti ve her semada onun işlevini vahyetti! Dünya semasını (en yakın semayı) (Bi-)mesabe (aydınlaticılar- fikirler) ile süsledik ve hıfzettik Aziz, Alim'in takdiridir bu)

SONUÇ: Kuran tebliğ edildiği zamanda değil ama daha sonra kelimelere farklı anlamlar vererek çelişki olduğu iddiası gündeme getirildiği gözlenmektedir.

Yorum Farkı

Bir konuyu çelişki boyutuna getirmenin ötesinde anlam olarak da farklı boyutları bütünleştirme sıkıntısı çekilmektedir.

Örnek Kuran'da ilk planda verilecektir.

Tin Suresi

Bu surede 4. Ayet ifadesi olarak: "Gerçekten biz "İnsanı en güzel bir surette yarattık" Dedikten sonra: "Sonra da onu esfeli sâfiliyn'e (dünyaya/dünyasına) reddettik" ifadesi vardır Tercüme www.acikkuram.com'da⁶ ise "Sonra onu aşağıların aşağısına indirdik" şeklinde yazılmaktadır ve birçok ayrıca meal vererek kendi yaklaşımın doğru olduğunu belirtmektedir. SORUN: Bir varlığı en güzel suretle yarat ve sonra onu aşağılardan aşağı indir ifadesi ile Yaratan ne biçin yaratıcıdır algısı olmaktadır.

Burada birey hakkı temelinde ele alındığına, Zeytin ve incir tanımı ile bir karşılaştırma yapalım. Şeker gibi tatlı incir ama acı olan zeytin. Belirli işlem sonunda yenilen yiyecek olmaktadır.

Arkasından gelen 6. Ayet: "Sadece (hakikatine) iman edip iman gereğini uygulayanlar hariç! İşte onlar için kesilmeyen bir karşılık vardır" tanımı vardır.

Bir kişi ortada su varken bunu dua ile içemeyeceğini kavramalı, içmeli, eylemi yapmalı ve şükür olması için içilebilecek su olmalıdır. Susuzluktan kuruması ise aşağıdan aşağı olmasıdır.

Aklımıza Titanik faciasında olanların gemi batmaz diyerek sandala girmemeleri ötesinde can yeleşği de giymemişler ve simitte takmamışlardır. Kısaca gereğini uygulamamışlar ve hakikati algılayıp, buna uygun yaklaşım yapılmalı, tedbir amaca uygun olmalıdır.

Din boyut nedir?

- **51/6:** (*Muhakkak ki Din (sistem) mutlaka bir realitedir*) Ahmet Hulusi yaklaşımı
- **51/6:** (*ve muhakkak ceza olacaktır*) www.acikkuran.com⁶ tercümesinden alınan metin
- **51/6:** (*Ve inneed diyne le vaki*) Arapça gerçek metindir.
İnni muhakkak, şüphesiz, diyne/din bir vaki olanlardır, oluşan ve karşılaştığımız durumlardır demek daha doğrusal yaklaşım olmaktadır.

YORUM: *Vaki olanlar din gerçeğidir* anlamı algılanmaktadır. Arapça yapılan bir eylemin karşılığıdır ki ödül ve cezayı birlikte kapsar. Yaptığınızı karşılığını alırsınız denilmelidir. Ceza ifadesi ile mutlaka Yaratan size ceza verecektir, Arapça anlam olarak karşılığını verecektir olarak anlamak gerekirken, suç/ceza boyutu anlaşılması da doğaldır. Kısaca içinde olduğumuz, vaki olan, karşılaştıklarımız bir din/sistem boyutudur, buna göre irdelemeli, sevgi ve insanlıktan uzak olmamalıyız.

Seçim, değerlendirme Boyutu

Not verme ve değerlendirme bu konuda bilgi ötesi alim olanlar, öğretmenlik mesleği içinde olanlar tarafından yapılmalıdır.

Pamukkale Üniversitesinde Barış Manço'ya çocukların eğitimi konusunda yaptığı çabalar nedeni ile onursal doktora verdik. Kendisi ile yapılan görüşmede, tüm müzik çalışmalarının devamlılığı için müzik bilimine uygun olması ve bunun gençlere yönelik olması için çabasını anlatmıştı. Orada detone olanın benim nazarımda icra eden değil, icra ettiği boyut, fail değil fiili önemlidir demiştim.

Zamanlar Melih Kibar ve Fatma Çakmak ile irdeleme yapıldı ve TV'2 programında müzik bilimi ve Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde bir Bölüm olarak açılması ile olayın felsefesini ve bilimsel boyut amacını vurgulamıştım.

Daha sonra yarışmalı iki aşamalı, Türkiye ve Uluslararası boyutta yapılması ve TV'2'de yayınlanması ve FIDOF (**FIDOF: Uluslararası festivallerde organizasyon Federasyonu**), Başkanı İzmirli Dario Moreno kardeşi Alfredo Moreno imiş.

Kuralımız:

- 1)- 16 aşamalı listede 4 puan maksimum vererek puanlama yapılacak ve
- 2)- Bir puan fazla olan üstte olacaktır.
- 3)- Başkanların puanı da katılacak ama onların verdiği puanlarda ilk 5 arasında olmaz ise inceleme başlatılacaktır. 1 ile 2 arasında sonsuz alt sayı oluşabilir gerçeğidir.
- 4)- Müzik performans için puan verilecek, kişi ve sunumu değildir.
- 5)- Detone olan toplum sevebilir ama kabul edilemez.
- 6)- NOT: Yarışmalı olan Müzik Festivalleri, Eurovision dahil SMS ile halkın seçimi olmuş iken, ortak-akıl, kamu seçimi değil, müzik bilimi hocalarının bilimsel seçimi ile yapılacaktır. Maddi kazanç amaç değil, müzik bilimi temeldir kuralı esastır.

Bu yaklaşım kanunilik, bilimsellik olup, birey hakkına göre yaklaşım olduğu açıktır.

Bazı yabancı kuruluşlar, örneğin Ukrayna, sadece ismimiz katalogda bulunma koşulu ile törende havuz gösterisi yaptılar, otelde de yaparak ücretsiz konaklama imkânı buldular.

Sunum ve puanlama arasında sahne alanlar ümit verenler olarak tanımlanan; Tarkan (ilk defa 10bin üstü bir sahne aldım demiştir), Umutsuzluk özlemi, Nilüfer ve Candan Erçetin olmuştur. Şükranlar onlara. Ücret almadıkları da vurgulanmalıdır, tamamen bu işe gönül verip geldiler.

Buna karşın Sanayi Odası, Ticaret Odası, Belediye Başkanı ve bazı şehir temsilcileri jüri üyesi olmak istediler, maddi katkı vermeyiz ve katılmayız dediler. Bunun üzerine Halk Jürisi oluşturuldu buna ayrı bir ücret verileceği ve bir adet kazanan olacağını söyledik. Bilimsel jüriden puan almayan Bulgar Temsilci bağırması ile birinci oldu.

Yunanistan temsilcisi geldi, gerçekten hakkımız üçüncülük idi dedi ve bu ekip daha sonra Türkiye'ye Eurovision yarışmasında puan vermiştir. SMS olunca Türkiye katılmaktan çıkmıştır.

Kültür Bakanlığı desteği ile Pamukkale Müzik ve Kültür Festivali adı altında yapılmıştır. Son Festival, 40 Milyon Bakanlıktan gelen para ile 3 milyon toplanan ile tamamlanmıştır. Kuşadası Belediyesi 240 milyon tek yarışma yapmış, mukayese için belirtilmektedir. Müzik değil, Kültür Festivali adı altında iki grupta, konferanslar da eklenmiştir. THY Londra İzmir seferine sadece akaryakıt masrafı almış, finansör olmuştur. İzmir Denizli arası otobüs seferini de Sabancı karşılamıştır. Bir ideal oraya koyunca, **Pamukkale Beyaz Kalacak** sloganı ile tüm Dünyaya simgesel mesaj verilmiştir. Yapılıştaki karma kültürel yaklaşım olduğu belirgindir.

Sonuç Rektör olduğum sürece 4 defa olmuş, sonra iptal olmuştur.

Özeti birey haklarını gözetilen durum, bu işi kavrayanlar tarafından ancak uygulanabilir. Çünkü Müzik Bölümü üçüncü bir kızın birinci olması ve meşhur bir sanatçının ikinci olması başka bir seçimde gözlenemez. İtirazlar oldu, 4 puan fazla olması nedeniyle eşitlik durumu olmadığı belirtilerek tartışma sonlandırılmıştır. FIDOF başkanı başka şekilde olsa iptal edecektim demiştir.

Kendi Yazdığını İlahi olarak sanmak ve sunmak

Bir kişi kendi aklına gelenleri de bir yaratılıştan gelen ilham olarak görür, ilahi sıfat tanımlar, ancak geleni ileten olarak görerek, hakikat, bilim ve veri ile kanıtla dayalı olmadan, varsayımlarını iletirler. Kendi elleri ile yazdıkları görüş ve bilgidir, gerçek üzere değildir ve bunlar ile de bir otorite ve konum elde ederler, medya dahil çeşitli imkanlar ve özel kıyafetler ile reklam, ilgi çekmek isterler. Bunun kendilerine gelen, rüya ve akıl ile oluşan bir kutsal ileti olduğunu bilerek veya bilmeden yanıltırlar. Elbette ispat edilemeyen, hakikat üzere olmayan yalana girmektedir. Bilim üzere eğitimleri olmadığı gibi bunun ile de öğrenirler. Resul, ilahiyat ilimi yoktu, seyahatlerde ticaret yapması onun tam cahil olduğunu reddedici özelliktir.

2/78: (Kurgu sanaldır, doğru sanan için bir yanılma gerekçesi olur. *Onlardan ümmî olanlar vardır ki, vehmettikleri (kafalarında şartlanmalarına göre kurguladıkları) ötesinde Kitabı (hakikat bilgisini) bilmezler; (asılsız) zanlarıyla yaşarlar*)

2/79: (Kendin yaz, sonra Yaratılıştan geldi diyerek sat, kazan, hakikat üzere olan bilgi yanıltıcıdır. *Yazıklar olsun kendi elleriyle (nefsanî doğrultuda) birtakım bilgileri yazıp, sonra da az bir paha karşılığı için "Bu Allâh indindedir" diyenlere!.. Yazıklar olsun elleriyle yazıya döktükleri bilgilere! Yazıklar olsun bu yolla elde ettikleri kazanca*)

Kuran Cezayı bireyin yaptığına öngörür

Kuranda suç bireysel ve Kulun yaptığı, bireysel olarak verileceği vurgusu açıktır.

Kuran Ayetleri ^{2,3}

- **4/123:** (Kim ne yaparsa karşılığını alır, kötülük yapan sonucunu yaşar. Sünnetullâh-Allâh sistem ve düzeni) ne sizin kuruntularınıza ne de kendilerine daha önce hakikat bilgisi verilmiş (de onu değerlendirememiş) olanların kuruntularına göre değildir! Kim bir kötülük yaparsa onun sonuçlarını yaşar! (Artık bundan sonra da) Allâh dununda olan ne bir hami ne de bir yardımcı bulabilir)
- **6/160:** (İyilikler karşından da yanıtlanacağı ve yayılacağı için 10 kat artacaktır ifadesi vardır. Kim bir iyilikle gelirse, ona getirdiğinin on misli vardır... Kim de bir kötülükle gelirse, ancak onun misliyle karşılığını yaşar! Onlar zulme uğratılmazlar)
- **14/51:** (Her benliğin yaptıklarının sonucunun buna göre olması yaratılışın bir gerçeğidir. Allâh, her benliğin edindiğinin sonuçlarını yaşamasını murat etmiştir! Muhakkak ki Allâh “Seriyy’ul Hisab”dır (yapılanın sonucunu anında oluşturan))
- **24/25:** (Bir netice alınca, bu senin yaptığının bir sonucudur. O süreçte Allâh kendilerine (Sünnetullâh gereği) yaptıklarının sonucunu tamamıyla yaşatacaktır; bilecekler ki Allâh, apaçık Hakk’ın ta kendisidir)
- **37/39:** (Yaşamamız yaptıklarımız sonucudur. Yaptıklarınızın sonucundan başka bir şey yaşamazsınız)
- **51/6:** (Hayal, fantezi ve eylemsiz dua değil, din yaratılış, bilim ve gerçeklik üzere olandır. Muhakkak ki Din (sistem) mutlaka bir realitedir)
- **78/26:** (Yaşamların karşılığı varlık olarak alınacaktır, alınmaktadır. Tam karşılığı olarak yaşamlarının)

ÖZET: Her birey yaptıkları ile irdelenecek, din bu gerçek, yaratılış ve bilim ile oluşan realitedir ve yaptıkları iyilik olursa, karşılığı da olumlu olması ile çoğalacak, bu on misli kadar olacaktır ve her birey yaptığı ile yaşayacak, sonucunu algılayacak, karşılığını da alacaktır.

Birey Hakları Kültürü ⁷

Temel olarak bakıldığına Kuran ifadesi ile tüm Resullere kul hakkı tanımlanmış ve bu açıdan birey hakkı önerilmiştir ama düzen, Devlet denilerek dikta uygulanmıştı, önceki irdemeler bu hususlarda olmuştur.

Bu Makalede birey hakkı temelinde değerlendirme yapılmaktadır.

Kültürler

Temel ayrışmanın Yönetim ögesi yanında Ekonomik ve Teknoloji kullanım boyutu olduğu dikkate alınmalıdır, bunlar yapı açısından daha önemlidir.

- 1) **Kabile Kültürü:**
- 2) **Tarım Kültürü**
- 3) **Endüstri Kültürü**

4) Yüksek Teknoloji Kültürü

5) Birey Hakları Kültürü

Birey Hakları Kültürü Öğeleri ⁷

Birey Hakları Öğeleri (AKÇEDİST): Aile, Kültürel Kaynaklar, Çevre, Eğitim, Yönetim (Din, Devlet ve Yargı), İnsan Yapısı, Sağlık durumu, Teknolojik yapı.

Birey Hakları Kültüründeki Öğelerin incelenmesi:

- a. **Aile:** Bu kültürde her birey farklı ve otonomisi olmalıdır. Çocukların bile izni olmadan, tercihi dikkate alınarak yaklaşım yapılır. Kadın başlıca ev işinden sorumlu denirken, diğer işlerde de görüşü alınır ve itirazlar dikkate alınır. Göçerken de kadın temelinde göçülür. Çocuklar ortak sorumluluk içinde göçerler. Geri göçerken de her bireyin oluru gerekir, kadın daha kesin ispatlı olmasını ister. Mevcut imkânı kaybetmek istenmez. Bu nedenle erkek göçer, kadın ve çocuklar sonra gelebilir. Kadın otonomisi nedeni ile olayı hâkim olarak yönetir. Suriye gerçeğinde aile bireyleri, ne kadar sosyal yapısı olmadığı söylene bile özellikle Türkiye’de birey haklarının uygulanmasını görünce, derhal bu yöntemi benimser ve uygularlar. Kadın onayı olmadan işlem yapılamaz.
- b. **Kültürel Kaynaklar:** Genel olarak kendi orijinal kaynakları benzer olmasa da insanlar hemen uygun olanı benimserler. Erkek birçok yükten kurtulmuş olacaktır. Türkiye kültürü çerçevesinde bunu benimseyen çok olduğu algılanmıştır. Suriye gerçeğinde aynı birey haklarını isterler ve olmayınca da düzen kurulması beklenmez. Tatlı ve kendi benliğini hisseden kişi, emir altına çalışamaz. Hemen kültürel kaynaklarını şekil aynı kalırsa da uygulama birey hakkı içinde olacaktır.
- c. **Çevre:** Çevre o kadar önemli değil, evin içi önemlidir. Dış görünüş sıklıkla aldatıcı olabilir. Başörtülü kadın, geleneksel erkeğin dominant görünüşte olsa bile, amir ve hâkim kadındır. Bir defa hakimlik olgusunu kazanan kadın bunu kaybetmek istemez. Suriye gerçeğinde çevre doğrudan kadın tercihinin göre olacaktır. Bu karşılanmaz ise geri göç zor oluşur.
- d. **Eğitim:** Kadın diplomalı olmasa bile, evin çevrilmesi, ekonomi konusunda başlıca evlilik ona beceri kazandırmıştır. Erkek rahat edeceği için de mutluluk buna dikkat ile sürer. Göç durumunda yeni yeri yaşanır hale getiren başlıca kadın ise, geri göçte de olacaktır. Suriye gerçeğinde kadın, uzman ve iyi eğitilmiş bireyin görüşüne dikkat eder. Erkek politik ve yönetime bakarken, kadın gerçeklik üzerindedir. Birey Hakları Kültüründe kadın razı edilmeden göç düşünülemez.
- e. **Yönetim:** Yönetim ortak denilir ama itiraz olursa, itirazlar giderilmeden hiçbir eylem yapılamaz. Oylama ve seçim geçerli değildir. Birey haklarında kurallar uluslararası insan haklarıdır, kadın ve çocuk ayrıca özel haklar verilmelidir.

Yargı bağımsız gibi olan eyleme dayanır denirse de niyet ve düşünce bile yargılanmaktadır. Mesut olmak göçte kadın kararının önemini ortaya koyar. Suriye gerçeğinde birey hakları çerçevesinde tüm fertlere açıklama ve geniş detay verilmelidir. Uzmanlar olmalı, gereksiz soru denilmemelidir. Geri göçün şartı da açıklama ile olur. İkna bile kabul edilemez.

- f. İnsan Yapısı:** Görünüş farklı olsa bile insanlarda tutum ve davranışlar benzerdir. Kadın benim rızam olmadan yapamazsın der, yapan erkek olsa da kadın olmadan başarısız olacağını bilir. Çocuklar gelecektir iyi yetiştirilmeli ama temelde sevgi yanında onlarla gurur duyacakları iletilmeli ki motivasyon ile uyum sağlayabilsinler. Artık onlar bir karakter sahibi olmuşlardır. Suriye gerçeğinde bireyler uygun ise veya uygun hale getirilebilirse geri göçerler. Karar ortak verilmeli, itiraz demek bekleme demektir. Tam uyum ve kabul olmadan oluşmaz.
- g. Sağlık durumu:** Birey olmanın sağlık olduğu için, en önemli göçme ve geri göçme sağlıklı olmalarıdır. Tüm fertler düzenli sağlık kontrollerine giderler. Göç zaten sağlık imkânı olan yere olur. Sağlık hakkı her kese, ücretsiz verilmeli, ne kadar yüksek olsa bile Devlet yüklenmelidir. Doktor ve hastane masrafları da Devlet ödemelidir. Suriye gerçeğinde sağlık olasılığı olmasa bile mevcut imkândan yararlanma olanak olursa geri göçülür.
- h. Teknolojik yapı:** Her türlü teknolojik yapıya fedakârlık denilerek uyulur. Ancak birey haklarına tam uyum olmalıdır. Suriye gerçeğinde mevcut duruma uymak ama sağlık ve varlık korunması esastır.

Sonuç

Suriye olgusunda temel unsur, birey haklarının dikta ile yıkılması olmuştur. Zorbalık belirli kesime hakimiyet verirken, genel olarak fertlerin haklarını dikkate almaz. İşkence ile onları yok etmesi geçici mevcudiyetlerini korusa bile bir karşı hareket ile yıkılırlar. Bu tarihte açık görülmektedir.

Globalleşen Evrende olduğu gibi tüm Tarihsel boyutta da birey haklarını gözetmek, onlara hizmet götürmek başlıca barınma ve beslenme, daha sonra sağlık ve eğitim değil, birlikte sağlamak gereklidir. Bunlar olmadan özellikle geri göç beklenemez.

Türkiye'nin benimsenmesi, birey haklarını koruyacağı kanısı ile olmaktadır. Diğer ülkelerde geçmişlerine bakmadan hizmet ağırlıklı yaklaşım ile bu ters algıyı yıkabileceklerdir.

ÖZET: Başkasının hakkı üstünüzde kalmasın sözü yeterli olacaktır.

Kaynaklar

- 1) Türk Ceza Kanunu. www.mevzuat.gov.tr

- 2) Kuran: Ahmed Hulusi, www.ahmedhulusi.org
- 3) Kuran. Yaşar Nuri Öztürk. İnternetten pdf
- 4) Kuran ayetleri: (www.ihsanveislam.com)
- 5) Çelişki. (www.donanimhaber.com)
- 6) Farklı tercümelere. (www.acikkuran.com)
- 7) Kültürel Öğeler: B. Güvenç: Sosyal Antropoloji Dersleri, Hacettepe Tıp Fakültesi